

DOĞUŞ

Kars Halkevinin aydergisi

Yıl: 4

Temmuz 1938

Sayı: 6

İçindekiler

Kültür	Nesib Yağmurdereli
İsterim (Şiir)	K.
Rahmin ters çevrilmesi	Dr. Süleyman
Tılsım çözülecek	H. Arı
Halk Edebiyatının mahiyeti.	N. Yağmurdereli
Çakal (Şiir)	K.
15 Devrim yılı	M.F. Bortaçino
Sevgi perisine	Nusret Feridun
İnkilâp öğretmeni	Halit Erdoğan
Talebe yazıları:	

DOĞUŞ

Kars Halkevinin aylık dergisi

*Yazı işleri ve Mes'ul Müdürü
Nesib Yağmurdereli*

Kültür

Kültür Bakanı Saffet Arıkanın Doğu Seyyahatları Münasebetiyle

Kültür bakanı Bay Saffet Arıkanla kültür büyüklerimizin doğu seyyahatları arasında Karsada uğramaları, Karsın kültüre sasmış münevver halkını çok yakından ilgilendirdi. Doğu illerinin her köşesini yeni kültür müesseselerine kuvuşturur Sayın vekil Karsida yıllardan beri beklediği yeni lise binasına kavuşturmuş bulunuyor. Kars orta mdktebinin lise oluşu epeyce eski olduğu halde Kars bugüne kadar lise Kültürünü eksiksiz verebilecek bir lise binasına malik değildi. Halbuki bu memleket Doğu muntıkssının her bakımından olduğu kadar Kültür bakımında ehemmiyetle üzerinde durulacak bir bölgesidir. Karsın iki kazasındaki

ortamektebi ve civar vilâyetlerde orta tahsililerini bitirenlerin lise için koşacakları yegâne şehrin Kars olması çok tabiidir. Kars halkı yıllardanberi beklediği yeni lise binasına kavuştuğu için minnet ve şükran hislerinin en büyüyunü duymuştur. Orta tahsil müesseselerinin memleketin her köşesinde yıldan yıla çoğalması, halkı okutmak için türlü fedakârlıkların yapılması memleketin istikbali bakımından iftiharla karşılanacak mübarek bir harekettir. Cümhuriyet hükümeti memleketin kalkınması yolunda esaslı programlar çizerken Kültüre olan ihtiyacımızı en başa almıştı. Çünkü günün en büyük hakikatlarındanırki. Bu mem

5037669
1938/4/6

leket halkının kültür ihtiyacı hava ve su ihtiyacı gibidir. Her türlü haklardan mahrum edilerek asırlarca bir çıkmaza doğru sürülen Türk nesli ölü bir varlık haline getirilmişti. Biz eski idareden parçalanmış ve tam mânasile harap bir memleketle sefaletle cehaletin ölü haline getirdiği bir halk tevarüs edebildik. Bu perişan memleketle asırlardan beri kendilerine hiç bir şey verilmeyen fakat fedakârlıkların her türlü istene bilen bu halk karşısında şüphesizki yapılacak işler pek çoktu. Fakat yapılacakların en başındada yine maarif inkilabının bulunması lâzımdı. Çünkü biz asırlarca koyu bir cehaletin karanlık dehlizlerinde bir ışık parçası bulabilmek için âvâre dolaşmış durmuştuk. Her geriliğin başı olan koyu taassup, kara cehalet bu milletin bünyesine arız olan bir kurtdü. Uzun bir saltanat maarifini "Maarif şimdi bizde meyvesiz eşçara dönmüştür." diye doğ

ru bir mısra halinde ifade edebilmek hakikatların en büyüğünü söylemek demektir. Yazın en yakıcı güneşi altında kızgın kum çöllerinde ilerleyen bir yolcu her şeyden evvel bir damla suyun ihtiyacını nasıl yana yana duyarsa bizde asırlardır. Cehaletin yaktığı dudaklarımızda maarif testisinden akıtılacak bir damla suyu bekledik durduk. Fakat o devrin hükümet prensiplerinde maarifsizlik esastı Uyanık kafa memleket için tehlikelerin en büyüğü idi. Okur yazar nisbeti yüzde beşi geçemeyen bir memlekette ne türlü bir ileri hamle beklenebilir. Kültürün bir memlekette yıkılmayacak bir temel, yok olmayacak bir nesil yaratacağını düşünene bilen yoktu.

İşte Osmanlı imperatorluğunu asırlardır felaket uçurumlarının en korkunçlarına yuvarlayan bu maarifsizlik olmuştu. Kültürsüz bir milletin yaşamasının muhal olduğunu çok iyi takdir eden cumhuriyet, bunun içindirki

türk kültürünü lâayık olduğu mertebeye ulaştırmak emelindedir.

Kültür müesseselerimizin gündün güne çoğalması her yıl memleket çocuklarının yeni bir Kültür müessesesine kavuşması inkilâbın en dayanıklı temellere istinad ettiği canlı birer şahiddir. Sayın Saffet Arıkanın doğu sayahatları münasebetile do

ğunun Kültür ihtiyacını yakından görmesi ve bu ihtiyaca cevap verecek modern kültür binalarının kurulmalarına emir buyurması doğu halkı için nimetlerin en büyüğünü teşkil etmektedir. Her şeyimizi kendisinden beklediğimiz mektep, şüphesizki fedakârlıkların her türlüüne lâayıktır.

Nesib Yağmurdereli

İsterim

Kapkara saçının tek bir teline...
Bu hasta kalbimi sarmak isterim.
Gecenin o kara kara elile
Şu yanık bağrımı basmak isterim...

Bülbülün sesinden güzeldir sesin,
O sesin sahibi olmak isterim.
Mermerlerden daha parlaktır tonun!
O tonun sahibi olmak isterim.

K.

Rahmin içinin dışına ters dönmesi

Bazı defa doğumlardan sonra rahmin iç sathi dış tarafa çevrilir. Bu gibi hadiseler rahmin ters çevrilmesi diyoruz, ve bu âriza doğumu muteakip zuhur eden tehlikeli bir ihtilattır. vakıa pek ender olarak zuhur etmektedir. Maamafih bir çok defalar hüsnü tedbirimizle bu ârizanın önünü almak kabil olduğundan bu tehlikeli ihtilâtlar hakkında bir nebze malumat vermeyi faydadan hali bulmıyorum. Bu ihtilât, doğumlardan sonra rahme âriz olan ataletten ve ya rahmin adalesinin pek ziyade gevşemesinden ileri gelebilir. Rahim birden bire takallus edemez, rahim adalesi pek gevşek kalır. Bu suretle on ufak bir çekme ile iç sathi dışına çevrilir. Taşdığı çocuğu yeni atmış olan tenbel ve gevşek bir rahimde, sonun (meşime) nin bir an evvel çıkması için kadının tenasül yolundan sarkan kordonu şiddetli bir tarzda çekmeğe kalktırsak,

gevşek bulunan rahim adalesi, rahimde bulunan sonun sikletine katılan harici çekme kuvvetine galebe edemez. ve hemen iç sathi dışına çevrilir. Bu aksi hadiselerin pek mühim ve pek tehlikeli olabileceğini söylemek ve bilmek lâzımdır.

Rahmin iç sathi dışına dönerken, kadın belinde gayet şiddetli bir ağrı duyar. O esnada rahmin iç sathi hazneden gözükmeye başlar. Rahim mesane ile gödem bağırsağına yaptığı tazyik tesirle kadın, şiddetli ıtkınma ve işeme hissi duyar. Aynı zamanda gayet korkunç bir kanamada başlar. Bazan kanama o kadar çok olurki kadın dört-beş dakika içerisinde vefat eder. Kadın ölmese bile bu hale maruz kalınca benzi sararır, nabzi ufalır, ve çabuklanır, bulantı ve kay hissi gelir, ve sıkıntılı nefes almağa başlar. Rahim ters çevrilmeye kanama çok gelmese bile bu saydığımız âriz eksik olmaz. Her zaman için vakıdır. Doğumlardan sonra

vukuu muhtemel bu gibi tehlikeli ihtilâtlara meydan vermemek için, meşimenin çıkmasına acele etmemek ve teenni ile hareket etmek şarttır. Esasen çocuğun indifaidan sonra meşimenin çıkması için 15 — 30 dakika beklemek pek tabiidir. Bazi acemi eller doğumu çabuk neticelendirmek için çocuk çıkar çıkmaz sarkan kordona kuvvetle asılırlar. ve sonun çıkmasını ta'cil etmeye kalkışırlar, Meşime ((son)) çekmek ile hiç bir zaman çıkmaz. Sonun rahimden çıkması ancak rahmin takallus ederek iç sathinin birden bire ufalması ile kabildir. Rahmin iç sathi birden bire ufalırsa meşime ile aralarındaki irtibat pek olur. Bu suretle meşime serbes kalınca hemen hazneye düşer. Binaenaleyh çekmelerle sonun çıkmasını tecrübe etmek çok hatalı ve tehlikeli olur.

Bunun için intizarla rahmin kendiliğinden takallus etmesini beklemelidir. Takallus olmadığı takdirde karın üzerinden rahme yapılacak mülayim masajlarla takallusun uyanmasını tenbih ve tahrik etmek muvafık olur. Meşime çıkmadan kordondan çekip çıkarmağa kalkışmak loğusanın ölümünü intaç eden bir süikasttan başka bir şey değildir. Kati surette hatalı ve tehlikeli olan bu tecrübe den sakınmak ve hiç bir zaman meşimeyi çıkarmak için kordondan çekmeye teşebbüs etmemek lâzımdır. Bu noktaları kocaların annelerin ve babalarının bilmeleri ve ebelerini bu hatalı ve tehlikeli yola sapmaktan men etmeleri gerektir.

Nisaiye Mütahassısı

Dr. Süleyman

Tılsım çözülecek

Ağız denen boşluğa dudanın musluk olup,
Boşalan nefesini kapayıp açıyordu.
Avunmaz bir istekle yanan gönlüne dolup,
Tükenmez hevesinin zehrini seçiyordu..

* * *

Diz çok yalvar tanrına sakın olmasın sabah,
Düşün: çünkü, etrafı kaplamış bembeyaz kar.
İçinden kopan telden yükselir derin bir, ah
Bu vakıtsız gelen kış seni hicranla yakar.

* * *

Kumral saçında aklar, Yüzünde kırışıklar
Görüp bir gün aynada, dudanın büzülecek.
Can vermeye başlayacak, gözünde son ışıklar.
Artık vakit geliyor, Tılsım çözülecek...

Hayri Arı

Halk Edebiyatının mâna ve mahiyeti [*]

İnsan topluluğu ifade eden «Halk» kelimesi Demokrat devletlerin teşekkülüne kadar sürüden kâsâ edilen mânanın öte tarafına geçemedi. Kavimlerin ve milletlerin gerek sosyoloji ve gerek tarih bakımından geçirdikleri değişiklikleri göz önünde bulunduracak olursak, görürüz ki insanlık medeniyete doğru her yeni bir adım attıkça «Halk» denilen asıl ve, öz kütleyi teşkil eden bu insan kalabalığını daima yadırgadı ve her hususta geri plânda

biraktı. Mağara hayatını terk ederek çadıra ve çadırdan çatıya çıkan insanlık: hayattaki rolleri bakımından birbirlerine hiçte tercih edilecek tarafları bulunmayan hemcinslerini zâdegân ve avam diye kısımlara bölmekte gecikmedi. Kütlenin sevgisinden ve arzusundan doğan kabile ve aşiret reisleri zamanla birer diktatör oluyor artık umumun isteklerine değil de rebeyinin debdebe, saltanat ve ihtişamına hizmet ediliyordu. Yavaş yavaş tam mânası

le bir sürü mânası ifade eden halk, hiç bir hususta hiç bir suretle insan yerine konulmayan tuhaf bir varlık haline gelmişti. Bu varlık çiftlik sahipleri tarafından çiftliğin demirbaş esyası arasında başka birisine satılabiliyordu.

Yakın bir tarihe kadar biz de de kölelik, cariye ve esir hayatı halinde devam eden bu karanlık devir, bütün devamı müddetince her gün insanlığı biraz daha insanlıktan uzaklaştırmak için elinden gelen her şeyi yaptı. Çiftlik ağaları, derebeyler ve nihayet krallar kendi konaklarının şatolarının saraylarının haricinde kalan insan denen canlıların mevcudiyetini kabul ediyorlardı. Fakat bunların zekâ, dil, düşünce gibi insanı bir takım meziyetlere malik olduklarını hatırlardan bile geçirmiyorlardı.

Zâdegân tabakası şatonun ve sarayın dışında kalan halkın hiç bir tarafıyla alakadar olmayordular. Halk geceli gündüzlü çahşmasının mahsulünü bir hiç karşılığında elinden çıkarıyor. Sudan şeylerle büyük hakaretlere uğruyordu. İctimai hayatta halk [*] Bu yazı bir seri halinde devam edecek.

dan hiç bir şey almamaya ve onu bir hiç saymaya karar veren saray muhiti nihayet ondan tamamiyle ayrılmak için onun dilinde yadır gamaya başladı. Halkın dili de âdetleri akideleri, düşünceleri, görüşleri gibi saray muhitinden uzaklaştı. Ve halk bu asıl varlıklarıyla başbaşa bırakıldı. Bu tarz telakki yalnız bir devletin ve bir zümrenin kendi tebaasına lâyük gördüğü hareketler değildi. Halk da fikir uyanıklığının ve kültür seviyesinin yükselmesine demokrat devletlerin teşekkülüne kadar bu hal dün ya üzerinde devam edip gitti.

Aristokrat zümrenin biricik gayesi her sahada kendilerinin den aşağı gördükleri, halk tabakasını ve onun dilini ana nesini yaşayışını tamamiyle ortadan kaldırmak öldürmek idi. Bunun için krallar, rahipler padişahlar ve saray alimleri ellerinden geleni yaptılar. Fakat onların bu mühim işlerinde daima karşılaştıkları bir engel vardı. Halk şairleri, halkın ve halk kültürünün memleketlerinin her köşesinde biricik müdafii olan bu ferağatkâr insanlar. Halkın himayesini düşünce ve

duygusunu, halkın arzusunu sarayın sağır duvarlarına karşı haykırdı durdular..

Hiristiyanlık aleminin dil lisani olarak kabul ettiği lâ tince karşısında milli dilleri ni haykıran İtalyan turubadurları, alman minezengerleri Arapça ve Farsçaya karşı kendi öz dilleriyle ortaya çıkan Türk ozanları hep aynı milli maksatlar uğruna asırlarca çalışmış halk şairleri idi.

Kuruluşundan pek az sonra tamamile dejenere olan osmanlı sarayı anadolu Türkünü kabahğin, geriliyin, bayağ'lığın timsali olarak, gösterilmekten çekinmedi. «Şehirde çecuklar bile Anadolu lehçesini taklit ile eğlenirler şursuz darbi meseller «kapını Türke, sırtını kürke ahşdırma» der her şey onun kudret ve iradelere hakim olan davasız ve fütursuz tefevvüku aleyhinde cemiyete gizli bir zehir saçardı.» Osmanlı imparatorluğu bütün devamı müddetine iki büyük mefkûrenin ardından koştı.

Din ve istila: d i n e ve r ile mubalağalı ehemmiyet bu dinin organi olan Arapçayı memlekete yerleştirdi. Gayesiz istilâ hareketi ise yabancı kuvvetleri ve onların

dillerini Türkle ve Türkçe ile karıştırmaktan başka bir işe yaramadı.

Bu suretle orta asyadan Anadoluya geçen öz Türkün hem karakteri sarsıyor hem de Türkçenin yabancı lisaneler arasında molfolojisi bozuluyordu. bu suretle yavaş yavaş milletin özünü teşkil eden Türkle onun dili olan Türkçe tahsil müesseselerinden, saray muhitinden uzaklaştı. Devletin resmi dili çoktan Farsça olmuştu. Arapçanın da din dolayisiyle bir ilim dili halini alması Türkçeyi az çok tahsil gören münevver zümre muhitinden tamamıyle uzaklaştırmaya kâfi geliyordu.

Halk kendi dili, musikisi edebiyatı masalları ve hikâyeseri bir kelime ile folklörü ile kendi ruhuna tam manasiyle yabancı bulduğu karışık zümreden artık ayrılmış oluyordu.

Osmanlı camiasında kendilerine büyük bir kıymet verilen Türkten gayri unsurlar memleketin kültür sahasında hiç de büyük bir rol oynayamadılar. Arapca ne kadar ilim, Farsca ne kadar edebiyat dili olursa olsun, Türkçe ne kadar yabancı ve kaba sayılırsa sayılsın yine Osmanlı İmparatorluğunun harsını Türkler kurmuş oluyordular.

Saray muhitini dolduran menki beler, darbi meseller varsağlar Türkün öz mali idi. Arap, Acem'in harsını benliklerine kadar sindiren, Padişahlar, vezirler heyecanın ve zevkin en büyüğünü yine Türk musikisinde buluyorlardı. Böyle olmakla beraber Türk denilen bu öz unsur Osmanlı İmparatorluğunun kuruluşundan yıkılışına kadar lâyük olduğu mevkiye bir türlü eremedi. Saray ve muhitinin Türke ve Türk harsine karşı açtığı mücadele Osmanlı imparatorluğunun geniş hudutları dahilinde her hususta tesirlerini göstermekte gecikmedi. Az zamanda Araplık ve Acemlik Osman oğullarının ruhuna o kadar derin kökler saldiki; devletin harici ve

dahili işlerini bu yabancı unsurun eline vermekte tereddüt etmediler. Halk artık Türklüğü üzerinde bir şeref değil bir kabahat bir leke gibi taşıyordu.

Kendi öz dillerini unutarak Arapça ve acemceye büyük bir vüküfla tasarruf eden saray şairleri bile artık Türke reva görülen bu hareketi şitlerine belli baş mevzu yapmışlardı. «Türk ehlinin ey hoca başı biraz kabadır.» Mısraı Türke verilen hükümlerin en balığ bir ifadesidir. Her iş, her kolaylık Türkün gayri unsurlara gösteriliyor memleketin sahibi olan Türke her kapı kapalı bulunduruluyordu.

Nesib Yağmurdereli

Çakal

*Eskiden biliyorum o çakalı görmüştüm
Yıllarla kakkahadan ona türbe örmüştüm
Meğer zavallı çakal umduğumdan aptalmış!...
Kakkahayı üstüne redingot diye almış.*

*Çakal fasulya gibi kendini niymet saymış,
Güneş bulut'a girmiş o yeryüzünde aymış.
Hafif severdim seni çünkü mağrur sanmıştım.
Ne yazık ki şarlatan diyerek anmamışım.*

Allahu utandırma seni yarattığına...

Anana bir gün bile seni arattığına.

*Çakal haşin olurdu sense biçare oldun,
Daha uçmak bilmezken şarlatanlıkla soldun.*

K.

15 Devrin yılı

Tarihin gidişi göz önünde bulundurulacak olursa. 19 yıl öncesi yürekler parçalayacak kadar acıklıdır.

Yürekler nasıl parçalanmasın, gönül nasıl ezilip duyulmasın ki 600 yıllık nurlu bir geçmişe sahip olan Osman oğullarının sarayları, Orta Asya denizi gibi topraklara yüzünü süre süre bataklıklar haline gelmiş.. Binbir mikrop taşıyan sineklerden başkasının yaşamasına uygun olmayan bir bataklık gibi...

Ve Fatihler kanından geldiğini zann eden Vahdeddin sakallarla örtülü kızarmaz yüzle İngiliz askerlerinin çizmelerini siliyor. İstanbul'da maskeli haydutların sıyrıklıkları her gün biraz daha artarken Anadolu'da bir avuç Türk işgal ordusunu göğsüylüyordu.

İşildayan Türk süngülerinin önünden kaçan düş

manlar ve güneş önünden kaçan karanlıklar gibi Vahdeddin bir İngiliz gemisiyle yurdundan kaçtı. Çünkü o damarlarında bir damla olsun atalarının kanından taşıyor. Çeşitli Avrupa dilberlerinin südü nü emen bunlar elmas kakmalı altın tasılarda memleketin namusunu içiyor. O yalnız kendisi ve yalnız cariyele için yaşıyordu. Omuzlarına yüklenen kutsal ödevi ayaklar altına atarak ekmeyini yediği aç milleti arkadan vurmak istiyor. Düşmanlarla ortak. Yurtta yer yer isyanlar çıkıyor, fosat ocakları kuruluyordu. Köpekler bile sahibinin peçasına saldırırlardı.

Yıllar yılları bir rüzgâr gibi sürdü..

Hayat bir defter gibi karmakarışık başka dillerle yazılmış yazıların üstünü bir karanlık bürüdü. Kanları kurumuş ve yaş başların üstüne kurulan

taht, rengarenk sarıklarla kendine bir evliya süsü veren padişah atıldı bir kör kuyuya. Bu kuyu sonu gelmiyen ahlâkın ve lânetlerin kazdığı kuyudur.

Yep yeni bir defter açtık. Üstünde ne bir taç venede bir tura var. Kırmızı kabını göğün istiklâl süslüyor.

Orta Asyadan al atlarını dört nal süren dedelerimiz gibi durmadan yürüyoruz. Dudaklarımızda inkılâp türküsü. Elimizde bir meşale var. KaraOsman oğullarının karanlığına bürümüş olan yerleri aydınlatıyor. Bu elimizde tuttuğumuz meşale.

Taassup, korku, bin türlü belâ önümüzden kaçıyor. Bende bu yolun yolcusuyum. Yanımdaki arka daş ak sakallarını sıvazlıyarak benden geri kalmak istemiyor. Genç, ihtiyar, kadın, çoluk çocuk biz hepimiz bir nûpa doğru koşuyoruz. Minarelerin doruğunda işildayan

ayça bize devrim öğüdünü veriyor.

Ve. On yedi milyon Türkün gönlünde, gözünde tek bir sanı var. Tek bir sanı yaşıyor.

Atatürk.

Gümrük kapıları her gelene açık olan bu yurtda bizden çok başkalarının sözü geçer. Limanlarımızda yabancı bandıracar taşıyan gemiler gururla yol alırdı. Kurulan fabrikalar yabancı rekabetine dayanmıyarak kapısına bir kilit vurur, zararlı kapanırdı.

Köylü erdi gelmeyen vergilerden bezgin. Yurdu haydutlar sarmıştı. Mültezimin ve zaptiyenin yumuruğu altında inleyen köylü son delikanlılarını bir daha dönmemek üzere yemene gönderiyor. Hükümet kapılarından kovulan ihtiyar köylü yoksulluktan çocuklarını kendi canından kopan çocuklarını eşrafa satıyordu.

Yollarımızı yapan yabancılar yalnız kendi siyasal

ve ekonomik çıkarlarını düşünüyor. Devleti esma niye ecnebi kapitalistlerin elinde süslü bir kukla gibi.

Sığıntı yaşamak isteyen herkes medreseye koşuyor, Dört bir tarafta açılan tekkeler ve zaviyeler halka "Bir lokma bir hırka," öğüdünü veriyordu. Her gün katmerleşen gerekenlerin yamacında 1300 yıllık kanunlarla idare ediliyorduk. Ülkemiz çayırlar ve karakulaklarla dolu.

Büyük elçilerimizin ellerini yabancıların sekreterleri bile sıkmak tenez zülünde bulunmuyor. Ne işte nede dışta istiklâl yok.

Ulusal gizem diye sakladığımız devrimler bir biri ardı sıra büyük bir hızla ilerliyor. Bunlarkî; yüz yılların içinden taşacak kadar yücedir.

Sakaryadan bir şimşek gibi Akdenize inen Türk devrim yollarında aynı hızla ilerliyor. Koşuyor, yorulmadan.

Uzakları gören mavi gözlerinden fıskıran nurlu yolumuzu aydınlatan bir önder var.

Ulusal şuurumuzu orun talayan bu ata. Kanını acuna sosyallık ve özgenlik saçan atalarından almış.

Yurdumun her bucağın da dumanlar yükseliyor.

Bu dumanlar ki, diğer ulusların yüz yıllar içine zorlukla sığdırdığı medeniyettir.

Dün

Kadınlarımız simsiyah bir hayalet gibi gece rüyalarında çocuklarımızı korkutur. Bir mal gibi satıldılar. üfürükçüler "her derde deva buluruz,, diye ölmüyecek hastalarımızı öldürürlerdi. Mahkemeler de rüşvet, hükümet dairelerinde binbir dolap dönerdi. Bu yurdun hakimi biz, yabancıların kölesi, esiri bizdik. Bu yurt, bu cennet bir açık pazardı.

Bu gün

Her yerde kadınlar erkekleri kovalıyor kimi va

kit geri bırakıyor bile. Kızlarımız mektep sıralarında bizimle dizdize, havyatta omuz omoza çalışıyor. Cephelelerde beraber savaşıcağız; Sağ memelerini dağılatan Amazon kadınlarının kanından oldukları için.

Bağları beyaz, belleri kara kuşaklı kızıl hocalar yok artık. Ne rüşvet ne dolap bu ülkede geçmiyor. Dudaklarımızı kilitleyen karakulaklar geçmişe karıştı.

Bu yurt bir açık pazar değil. Biz varız, başımızda bir ata olduğu için.

Yirminci yüz yılın yüce dahisi; başardığı devrimler asırlardan taşacak kadar ulu. Her mağrur başı önünde eğdirecek kadar kutsaldır. Senin ulu başını anlatmak ve kalbimde sakladığım hisleri belirtecek söz bulamıyorum. Kalplerde saklanan hisler sana ulaşacaktır.

M. F. Bortaçino

Sevgi perisine

Öpen dudaklarım soldu ateşli yanağın
Artık içemiyorum keuserli kaynağın
Ruhunun bağı hazan ırmakları hiçkırık
Arama bende şür kalbimin teli kırık.

Bütün özlemlerimle göksüne atılmışken
Gülünü koklatmadan sapladın bana diken
Gür saçların altında titrer iken sevginle
Sevdamı emzirmedin bir damla göz yaşınla.

Ta küçükten berididir sızuların taşıyım
Nasıl olurda sana bir daha yanaşıyım
İpek kanatlarında pençelerin gizlidir
Aşıkların kaniyle tırnakların kirlidir

Nusret Feridun Alaydın

İnkilap öğretmeni

Öğretmen sen talebene yalnız bilgi aşkıyan bir adam değilsin! daha fazla yarını yapacak ve kuracak olan genç nesle iradeler faziletler, insanlığa ve eyliğe karşı derin insanlar yurda ve yurdur: kutsal olarak bildiği, tanıdığı hakikatlara bağlılık gibi duygularda aşılacak işi karşısındasın.

Öğretmen sen Türk ulusunun yükselişinde kendine düşen vazifenin mesuliyet ve ağırlığını daima göz önünde bulunduruyorsun. Bütün Atatürk devriminin yeni nesle Cumhuriyet sevgisiyle birlikte vatana, ulusa inan, disiplin ve kuvvetli bir seçiye vermek, yani tamamiyle mustakil idaremizin istediği bir nesil yetiştirmek işi karşısındadır.

Baş öğretmenimiz Atatürkün de işaret ettiği (Ey Türk gençliği birinci ödevin Türk istiklâlini ve Türk cumhuriyetini ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir. Mevcudiyet ve istiklâlinin yegâne temeli budur: Muhtaç olduğun kuvvet damarlarındaki asıl kanda mevcuttur). İşte asıl bu kandan kuvvet alarak bir adım daha ileri atıp Atatürk devriminde Atatürkün genç neslini yetiştiren ve ona layık olduğu kıymet, ehemmiyet ve ihti-

mamı veren, her türlü silahlarla teçhiz edilen sen olduğun gibi elinde taşıdığı meşale ile inkilabın bekçisi ve koruyucusuda sensin. Atatürkün Türk ulusunun ve büyüklerinin yegâne güvendiği öz sensin. Çünkü baş öğretmenimiz Türk ulusunu kurtarmak için üzerinde gideceğimiz yolu altı okla işaret etmiştir. Bu altı okun köklerine kuvvet, enerji veren her zaman onu ayakta tutan, zindeliğini muhafaza eden ve onun bütün inceliklerini yeni nesle aşkıyan, bu nesli Atatürk devrimine intibak ettiren sensin. Ve yine sen büyük inkilap tarihimize kadar insanlık nurlarından ve haklarından soyulmağa, uzaklaştırılmağa uğraşmış olan Türk yurdunda yepyeni ve yirminci asır medeniyetinin şerefli tacını gururla başına koyacak bir Türk milletini ortaya çıkarmağı üzerine almış bir yapıcısın.

İnkilap öğretmeni vazifen bütün vazifelerden üstün, büyük ve ağırdır. Bununla beraber ancak cumhuriyet idaresidirki biz türk öğretmenlerine laik olduğu kıymet ve mevkiî vermiş meslekî ve insani haysiyetlerimizi en yüksek dereceye çıkarmıştır. Senin büyüklüğünü, baş öğret-

men ulu önder şü vecizesile de kıymetlendirmiştir - (Dünyanın her tarafında muallimler cemiyeti, beşeriyenin en fedakâr ve muhterem unsurlarıdır)

Bugü Atatürk ulusu yarın senin mütevazî ve kutsal çalışmalarını saygıyla anıyor.

Halil Erdoğan

Çoban

"Hasan Pazarbaşıya,,

Derdin nedir Çoban?

Zaman zaman

İoleyen şu kavalın bugün;

Solan gönülleri solduruyor büsbütün.

**

Köyüne dön, Ayşen geldi gel köyün başına
Seni beklemek için oturdu çeşmenin taşına
Dön artık köyüne yeter kâderin
Kalbinbe derin, derin

Kanayan yaralar

Ayşeye bağlatmasın karalar

**

Dön köyüne dönmelisin

Yahutta Ayşeciğin kalbinde sönmelisin

Z Edip

Anneme

*Bu topraklar uğruna ölürsem eğer bir gün
Oğlunun arkasından ağlama anneciğim
Mezarı bilinmeyen bir kefansız olünün
Hayaline ömrünü bağlama anneciğim.*

*
*
*

*Öz yurdum için bugün değilse bile yarın
Vurulup düşeceğim üstüne toprakların
Bu mukaddes ecelle ölüp gidersem sakın
Bağrını göz yaşile dağlama anneciğim.
Kurtcebe Sirmen*

*Mektuplar ve abone bedelleri Őu adrese yollanu:
Halkevi Doğuş dergisi Kars. .*

Kars İl Basımevi

Tanesi 5 kuruŐ

Yıllığı: 50 KuruŐ